

5. *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* (tekst jedn.: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.)

6. *Закон України Про місцеве самоврядування в Україні* від 21.05.97 р. (ВВР), 1997, N 24, ст.170 зі зм.

7. *Лазор О.Д.* Основи місцевого самоврядування Навчальний посібник. 3-тє видання доповнене і перероблене. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - 432 с.

8. *Колодій А.М.* Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник/2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2007. - 504 с. - Бібліогр.: с. 494-499.

9. *Europejska Karta Samorządu Terytorialnego*, sporządzona w Strasburgu dn. 15 października 1985 r.(Dz.U. 1994 Nr 124 poz. 607) <http://www.legeo.pl/prawo>

УДК 342.9:061 (045)

Гусар О.А.,
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОВІДНОСИНИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Без сумніву можна стверджувати, що без розгалуженої, розвинутої, ефективно діючої транспортної системи політична та економічна життєздатність будь-якої країни не можлива.

Так, повітряний транспорт, як важлива базова галузь економіки України, забезпечує не лише потреби у внутрішніх швидких перевезеннях вантажів, пасажирів, багажу, пошти та інших матеріальних цінностей, але й зовнішні транспортно-економічні зв'язки й потреби у перевезеннях, сприяє міжнародному співробітництву України.

Одним з основних напрямів регулювання суспільних відносин на повітряному транспорті є вплив на них норм адміністративного права. Їх джерелами є закони і підзаконні акти, що визначають статус суб'єктів безпеки та інших учасників суспільних відносин у зазначеній сфері, правила поведінки, заборони, що забезпечують безпеку для життя, здоров'я, майна людей, відповідальність за діяння проти громадської безпеки і т.п.

Юридичною нормою надається одній особі право, а на іншу особу покладається обов'язок. Права та обов'язки єдині за об'єктом, фактичним змістом, який складається з того, що одна особа може, а інша – зобов'язана. У силу єдності прав та обов'язків, які мають різні суб'єкти правовідносин, вони зв'язані між собою. При чому зв'язок між суб'єктами підтримується примусовою силою держави, тому що суб'єкти повітряного транспорту реалізують свої повноваження в межах відносин влади-підкорення, в яких присутня юридична нерівність їх учасників.

Адміністративним правовідносинам, що виникають під час діяльності публічних органів управління у сфері повітряного транспорту властиві як загальні ознаки (наявність «вольової сторони»), а також особливі ознаки до яких відносять такі: реалізуються у організаційних формах (через функціонування окремих видів транспорту, транспортної інфраструктури та надання транспортних послуг); потребують упорядкування, організації, що означає потребу у регулюванні нормами адміністративного права; мають цілеспрямований характер – задоволення потреб учасників таких відносин у безпечному переміщенні, вчасному прибуттю до пункту призначення та інше; існують як невід’ємна складова соціально-економічного розвитку держави [4, с. 113].

В свою чергу адміністративні правовідносини, що виникають при використанні повітряного транспорту є складною відкритою системою, яка включає в себе такі елементи як: суб’єкти – це учасники цих відносин, які мають правосуб’єктність. Так, В.Б. Авер’янов розрізняє адміністративні правовідносини та управлінські відносини, що регулюються адміністративно-правовими нормами – останнє поняття, на його думку, вужче, оскільки охоплює лише вертикальні управлінські відносини, тоді як перше включає і горизонтальні [109, с. 81]. Крім цього, адміністративні правовідносини включають адміністративно-деліктні відносини, які не завжди відносять до управлінських.

За характером правовідносин в сфері забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні їх можна розділити на регулятивні і охоронні. Перші виникають в процесі реалізації (використання і виконання) уповноважуючих норм (зокрема, визначаючи повноваження, права суб’єктів вказаних правовідносин щодо забезпечення безпеки цивільної авіації і містяться, як правило, в положеннях про ці органи – так званих, „компетенційних актах”) та норм-приписів (визначають обов’язки суб’єктів даних правовідносин щодо забезпечення безпеки цивільної авіації). Навіть ззовні уповноважуючи норми, які визначають компетенцію державного органу чи посадової особи в сфері забезпечення безпеки цивільної авіації, часто є і зобов’язуючими, оскільки права державних органів та їх посадових осіб, як правило, є також їх обов’язками, тому варто позначати їх терміном „повноваження”. Охоронні правовідносини виникають внаслідок порушення законодавства в сфері безпеки цивільної авіації і мають на меті притягнення винних до юридичної відповідальності. В охоронних правовідносинах реалізуються в формі дотримання норми-заборони. Поділ правовідносин на активні, що виявляються у формі певних дій, та пасивні – у формі бездіяльності.

Важливим для дослідження адміністративних правовідносин, що виникають при використанні повітряного транспорту є поділ на вертикальні (субординаційні) і горизонтальні (координаційні). Залежно від сфери, де вони виникають, їх можна розділити на правовідносини в сфері адміністративно-правового забезпечення авіаційної безпеки, безпеки польотів, екологічної, інформаційної, пожежної безпеки цивільної авіації.

Об’єктом адміністративних правовідносин, що виникають при використанні повітряного транспорту в Україні є державне управління цивільною авіацією з метою реального забезпечення законних прав та інтересів держави, фізичних та

юридичних осіб на території України та поза нею, щодо безпечного користування повітряним транспортом.

Поняття державного управління в широкому розумінні воно являє собою процес регулювання державою через свої органи всіх видів та інші організації, що виконують делеговані державою повноваження, суспільних відносин в цій сфері, з метою виконання завдань держави в цій сфері. Інакше кажучи, це процес реалізації всіх видів державної влади (законодавчої, виконавчої, судової, контрольно-наглядової), в сфері використання повітряного транспорту.

У вузькому значенні державне управління в сфері використання повітряного транспорту являє собою підзаконну, організаційну, виконавчо-розпорядчу діяльність, процес реалізації управлінської функції органів державної (переважно виконавчої) влади, їх владного впливу на всіх суб'єктів правовідносин, з метою виконання Конституції і законів України щодо забезпечення безпеки цивільної авіації.

Третім елементом адміністративних правовідносин в сфері використання повітряного транспорту є їх зміст, прийнято виділяти юридичний і фактичний зміст правовідносин. Юридичний зміст адміністративно-правових відносин в сфері використання повітряного транспорту, становлять права і обов'язки їх суб'єктів в сфері державного управління повітряним транспортом. Невідповідність фактичного змісту юридичному дає підстави говорити про наявність правопорушення, тому дуже важливо, щоб права і обов'язки чітко і недвозначно виписані в законодавстві.

УДК 351.713

Дроботова Л.А.,
старший викладач
Національний університет ДПС України
Дроботов В.,
студент НУДПСУ

ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ НОРМИ

У наш час існує небагато досліджень, присвячених процесуальним нормам у не процесуальних галузях права. Проблеми фінансово-процесуальних норм неодноразово згадувалися у різних поодиноких роботах, але науковцями України процесуальні фінансово-правові норми права на стадії дослідження.

За своїм змістом норми фінансового права поділяються на матеріальні і процесуальні. Матеріальні фінансово-правові норми закріплюють види і обсяг коштів, які повинні надійти у централізовані й децентралізовані фонди коштів від юридичних і фізичних осіб, та обсяги видатків, які будуть профінансовані за рахунок цих фондів, джерела утворення кредитних ресурсів, тобто вони вміщують матеріальний зміст юридичних прав і обов'язків суб'єктів фінансових правовідносин [1, с. 69].

Основним призначенням фінансово-правових норм є регулювання відносин у сфері фінансів. Процесуальні фінансово-правові норми визначають процедуру